

MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ dla miasta Malborka na rok 2013

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień – zwany dalej Programem - reguluje prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień na terenie miasta Malborka.

Program jest zbudowany w oparciu o zadania wynikające z art. 41 ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982 r. (tekst jednolity: Dz. U. Z 2007 r. Nr 70, poz. 473), zgodnie z którym prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy, a także o zadania wynikające z art. 10 ust.3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 124).

W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem,
- 2) udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe i narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych,
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień.

I. DIAGNOZA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W MIEŚCIE MALBORKU.

1.1 Szacunkowa skala problemów alkoholowych w Mieście Malborku.

1. Liczba osób uzależnionych od alkoholu: 780 – 1.179.
2. Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmażonkowie, rodzice, rodzeństwo): 1.560 – 1.950.
3. Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach z problemem alkoholowym 1.560 – 1.950.
4. Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu 1.959 – 2.730.
5. Ofiary przemocy w rodzinach z problemem alkoholowym (dzieci i dorośli): 2.070 – 2.610.

*wg. danych szacunkowych opracowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów alkoholowych.

II. STRUKTURA SYSTEMU PORADNICTWA I PROFILAKTYKI UZALEŻNIEŃ NA TERENIE MIASTA MALBORKA.

2.1 Placówki bezpośrednio prowadzące terapię i poradnictwo.

1. Centrum Profilaktyki Uzależnień o strukturze organizacyjnej:
  - a) poradnictwo i terapia psychologiczna,
  - b) poradnictwo psychologiczne dla ofiar przemocy w rodzinie,
  - c) poradnictwo i terapia dla młodzieży zagrożonej uzależnieniami,
  - d) poradnictwo prawne dla ofiar przemocy, osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin,
  - e) „Szkoła dla rodziców” z rodzin dysfunkcyjnych,
  - f) Poradnictwo terapeutyczne dla osób współuzależnionych,
  - g) telefon zaufania.
2. Poradnia Leczenia Uzależnień – NZOZ „Centrum Psychiatrii”- terapia podstawowa dla osób uzależnionych od alkoholu.

2.2 Placówki i instytucje wspomagające.

1. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Urząd Miasta Malborka
3. Straż Miejska
4. Komenda Powiatowa Policji

5. Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna
6. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
7. Urząd Miasta Malborka (Wydział Spraw Społecznych)
8. Sąd Rejonowy – Wydział Rodzinny i Nieletnich
9. Szkoły
10. Kuratorzy Sądowi

2.3 Organizacje pozarządowe i inne podmioty zajmujące się problemami uzależnień i przeciwdziałaniem przemocy.

2.4 Grupy samopomocowe.

1. Grupa AA przy Parafii Jana Chrzciciela,
2. Grupa AA przy Klubie Abstynenta.

III. CELE PROGRAMU.

W roku 2013 szczególny nacisk położony zostanie na prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych, dotyczących przeciwdziałania sprzedaży alkoholu nieletnim. Zadanie to realizowane będzie przez MKRPA, CPU oraz organizacje pozarządowe i inne podmioty, m.in. w formie: happeningów, plakatów, ulotek, wydawnictw, prelekcji, szkolenia dla sprzedawców alkoholu oraz w innych formach. Celem jest uczulenie sprzedawców oraz mieszkańców Malborka na ten problem.

3.1 Cele podstawowe.

1. Zmniejszenie skali występowania problemów społecznych będących skutkiem nadużywania alkoholu, uzależnienia od środków psychoaktywnych oraz przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

3.2 Cele jednostkowe.

1. Poszerzanie wiedzy społecznej o uzależnieniach i ich negatywnych skutkach zdrowotnych i społecznych.
2. Wzbogacenie form pomocy terapeutycznej (we współpracy z Poradnią Leczenia Uzależnień i Poradnią Zdrowia Psychicznego).

3. Zwiększenie świadomości społecznej motywującej do podjęcia leczenia terapeutycznego (we współpracy z Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych).
4. Zmniejszanie negatywnych skutków społeczno-emocjonalnych wśród dzieci i młodzieży wywodzących się z rodzin dysfunkcyjnych (dot. świetlic prowadzonych przez Centrum Profilaktyki Uzależnień).
5. Promocja zdrowego stylu życia i wartości przeciwstawnych do ryzykownych zachowań.
6. Kontrola przestrzegania przepisów dot. obrotu napojami alkoholowymi.

IV. KIERUNKI DZIAŁAŃ.

4.1 Działalność o charakterze profilaktycznym.

1. Współpraca z instytucjami i organizacjami w zakresie tworzenia systemu przeciwdziałania uzależnieniom (głównie zintegrowanie działań).
2. Organizowanie spotkań środowiskowych z pracownikami instytucji i rodzicami na temat wczesnego rozpoznawania zagrożenia alkoholizmem i narkomanią, a także rozwijania umiejętności nastawionych na lepszy kontakt z młodzieżą.
3. Realizacja programu profilaktyki uzależnień do wykorzystania w szkołach i innych placówkach.
4. Prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych, dla dzieci i młodzieży wywodzącej się z rodzin dysfunkcyjnych, oraz Klubu Młodzieżowego.
5. Zaangażowanie środowiska lokalnego, wolontariatu w realizację programów profilaktycznych.
6. Przeprowadzenie przeglądu spektakli profilaktycznych adresowanego dla młodzieży.
7. Prowadzenie konsultacji, udzielanie porad psychologicznych osobom uzależnionym od środków psychoaktywnych i członkom ich rodzin.
8. Prowadzenie konsultacji, udzielanie porad psychologicznych oraz prowadzenie terapii grupowych dla ofiar przemocy w rodzinie.
9. Udzielanie pomocy prawnej, psychologicznej ofiarom przemocy w rodzinie.
10. Prowadzenie zajęć profilaktycznych obejmujących ćwiczenia odmawiania picia, nieulegania naciskowi grupy, bronięcia własnych postaw i przekonań.

11. Zorganizowanie szkoleń dotyczących profilaktyki uzależnień.

4.2 Działania edukacyjno – informacyjne.

1. Prowadzenie działań profilaktyczno-edukacyjnych dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz uwrażliwienie osób dorosłych, sprzedawców na powyższy problem.
2. Prowadzenie szkoleń adresowanych dla nauczycieli, policjantów i kuratorów sądowych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych w zakresie wczesnego rozpoznania uzależnień, przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Wspieranie i dofinansowanie działań informacyjno-edukacyjnych adresowanych do młodzieży szkolnej.
4. Prowadzenie zajęć edukacyjnych w szkołach (wszystkich typów) obejmujących tematykę związaną z profilaktyką uzależnień.
5. Prowadzenie warsztatów umiejętności rodzicielskich z zakresu:
  - a) trening umiejętności wychowawczych,
  - b) poszerzanie wiedzy w zakresie psychologii dziecka,
  - c) funkcjonowania dzieci w sytuacji trudnej z ukierunkowaniem na problem choroby alkoholowej w domu,
  - d) umiejętność rozwiązywania konfliktów w rodzinie,
  - e) umiejętność porozumiewania się i znajdowania porozumienia w sytuacji konfliktowej na linii rodzic – dziecko.
6. Prowadzenie superwizji dla pracowników świetlic socjoterapeutycznych.
7. Organizowanie i prowadzenie lokalnych kampanii edukacyjnych na tematy związane z profilaktyką problemów uzależnień.

V. ZADANIA.

5.1 Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.

Jest to zadanie ustawowe dla samorządów, które warunkuje skuteczność jakichkolwiek innych działań podejmowanych na rzecz osób uzależnionych od alkoholu lub narkotyków oraz ich rodzin. W warunkach lokalnych miasta Malborka, zadanie to będzie realizowane przez:

1. Prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób uzależnionych i ich rodzin.
2. Inicjowanie powstawania nowych grup terapeutycznych, np. terapii pogłębionej.

3. Prowadzenie okresowych analiz poziomu stanu uzależnienia wśród społeczności lokalnej.
4. Prowadzenie grupy wsparcia dla osób współuzależnionych oraz wspieranie powstawania nowych grup samopomocowych, m.in. Al. - Anon.
5. Prowadzenie Klubu Abstynenta.
6. Prowadzenie Coffee House.
7. Dofinansowanie szkolenia Programu Rozwoju Osobistego dla osób uzależnionych.
8. Wspieranie i współpraca pomiędzy instytucjami realizującymi zadania MPPiRPU.

5.2 Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychologicznej i prawnej.

Istotę tego tematu normuje art. 4 ust. 3 oraz art. 25 i 26 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26.10.1982 r. (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473) nakładając na gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych obowiązek podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku wobec osoby uzależnionej od alkoholu, poddania się leczeniu odwykowemu.

Przesłanki do wdrożenia takiego postępowania określa art. 24 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, wskazując osoby, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego, demoralizują nieletnich, systematycznie zakłócają spokój i porządek publiczny.

Natomiast kwestię pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży z rodzin z problemami alkoholowymi regulują dwa akty prawne.

Pierwszy to ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z dnia 21.09.2009 r. Nr 175, poz.1362 , z póź. zm.), stwierdzająca, że do zadań własnych gminy z zakresu pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym jest prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego (Art.17 pkt.12). W celu wsparcia funkcji opiekuńczych rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w następujących placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego:

- 1) opiekuńczej, prowadzonej w formie kół zainteresowań, świetlic, klubów, ognisk wychowawczych, które pomagają dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych i organizowaniu czasu wolnego;

- 2) specjalistycznej, w której jest realizowany program psychokorekcyjny lub psychoprofilaktyczny, w tym terapia pedagogiczna, psychologiczna, rehabilitacja, resocjalizacja. (Art. 71 ustawy o pomocy społecznej).

Drugi to „ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi”, która określa szczegółowe zadanie jakim jest udzielanie rodzinom w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Zadanie to realizowane będzie w następujący sposób:

- 1) prowadzenie świetlic socjoterapeutycznych dla dzieci w wieku 6-14 lat z programem ukierunkowanym na:
  - a) sporządzanie okresowych diagnoz indywidualnych dziecka,
  - b) prowadzeniu zajęć ze stałymi grupami dzieci i według występujących potrzeb, praca z dzieckiem w indywidualnym kontrakcie,
  - c) okresowej analizie postępu rozwoju dzieci w kontekście prowadzonych zajęć socjoterapeutycznych,
  - d) utrzymywaniu kontaktu z rodzicami dzieci uczęszczającymi na zajęcia świetlicowe.
- 2) praca z dziećmi oparta będzie na :
  - a) wspieraniu emocjonalnym dziecka i kształtowaniu więzi rodzinnej,
  - b) stawianiu granic i egzekwowaniu wymagań,
  - c) wprowadzaniu i przestrzeganiu norm,
  - d) konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów oraz motywowaniu dziecka do współpracy,
  - e) rozpoznawaniu poważniejszych zaburzeń wymagających specjalistycznej pomocy i kierowanie dziecka do odpowiednich specjalistów i instytucji.

Oдноśnie kwestii pomocy rodzinom, w których występują problemy alkoholowe i przemoc, zadanie to realizowane będzie przez:

- 1) udzielanie pomocy prawnej i psychologicznej,
- 2) zbieranie informacji o przypadkach przemocy w rodzinie i przekazywanie ich do „Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”,
- 3) prowadzenie „Punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie” (terapia indywidualna i grupowa),
- 4) podniesienie świadomości społecznej poprzez prowadzenie akcji profilaktyczno-prewencyjnej.

5.3 Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13[1] i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W przypadku złamania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim lub nietrzeźwym oraz w przypadku złamania zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli kierować sprawy bezpośrednio do sądu z pominięciem prokuratora. Postępowanie z tego zakresu prowadzone jest na podstawie przepisów o postępowaniu karnym.

Zadanie to będzie realizowane poprzez następujące działania:

- 1) kontrolowanie placówek sprzedających i podających napoje alkoholowe, czy stosują się do przepisów prawa,
- 2) wnoszenie wniosków do organów ścigania o przeprowadzenie postępowania dowodowego,
- 3) kierowanie spraw do sądu.

VI. WYNAGRADZANIE MIEJSKIEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH.

1. Ustala się miesięczne wynagrodzenie dla członków Miejskiej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Malborku za udział w pracach Komisji w następujący sposób:
  - 1) Przewodniczący- 270- zł brutto.
  - 2) Członkowie – 220 zł brutto.
2. Wypłata wynagrodzeń następować będzie z dołu za przepracowany miesiąc na podstawie listy obecności na posiedzeniach Komisji.
3. Za miesiąc, w którym Komisja nie odbyła żadnego posiedzenia wypłata wynagrodzenia nie przysługuje.